Висновки. Методика обліку виробничих запасів є комплексною системою способів збирання, класифікації, групування та обробки облікової інформації для цілей управління. Вона передбачає: створення раціональних умов належного зберігання і обліку виробничих запасів; правильний розподіл функцій та узгодженість обліку між бухгалтерією та виробничими підрозділами підприємства для забезпечення ефективності облікових процедур.

Методичними завданнями обліку виробничих запасів є створення довідково-нормативної документації (номенклатурних цінників, норм витрачання виробничих запасів); способів обробки обліково-економічної інформації та документально-юридичне її обґрунтування для забезпечення достовірності обліку; синтетичне та аналітичне групування операцій з обліку виробничих запасів за місцями їх зберігання методи контролю ефективного їх використання.

Ключові слова: виробничі запаси, методика, постачальники, підприємства, облік, облікова система, якість, нормативні документи.

ЛІТЕРАТУРА:

1. П(С)БО 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року № 246. — Режим доступу: http://zakon4.rada. gov.ua
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджений наказом МФУ від 30.11.99 № 291.

УДК 657

МЕТОДИКА ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Студ. Г.О. Армаш, гр. ОАмг-16
Науковий керівник доц. О.В. Зінченко
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження полягає у визначенні методики обліку власного капіталу в сучасних умовах господарювання підприємств. Для досягнення цієї мети поставлені наступні завдання: визначити первинні документи обліку власного капіталу, дослідити основні його складові, розглянути звітність, в якій відображається власний капітал, визначити причини зміни власного капіталу.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є методика обліку, за якою обліковують власний капітал на підприємстві. Предметом дослідження є теоретичні та методологічні засади методики обліку власного капіталу.

Методи та засоби дослідження. Теоретичною і методичною основою дослідження є застосування принципів наукового пізнання. Під час дослідження було використано праці вітчизняних вчених щодо проблем обліку власного капіталу, дані періодичних видань з бухгалтерського обліку та чинне законодавство та сучасні методи наукових досліджень, а саме: аналізу та синтезу, класифікації, групування і порівняння, а також логічний і системний підходи.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Удосконалено трактування сутності поняття «власний капітал»: теоретико-економічний

аспект – вартість, що продукує додаткову вартість; юридичний аспект – атрибут відносин власності; обліковий аспект – джерело формування активів суб'єкта господарювання. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріал дослідження може бути використаний для подальшого визначення й вирішення проблемних питань методики обліку операцій з власним капіталом підприємства.

Результати дослідження. Визначення власного капіталу як облікової категорії наведено у Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», де вказано, що власний капітал – частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. У Міжнародних стандартах фінансової звітності еквівалентом до поняття «власний капітал» є поняття «чисті активи». Власний капітал є найважливішим об'єктом бухгалтерського обліку, оскільки належна його організація забезпечує ефективне управління капіталом підприємства з метою максимізації прибутку.

Основними завданнями обліку власного капіталу є:

- забезпечення обліку даних та узагальнення інформації про стан і рух власного капіталу;
- контроль за правильністю і законністю формування власного капіталу;
- повне, своєчасне, правильне відображення розміру та змін у власному капіталі;
- контроль за раціональним розподілом прибутку;
- організація аналітичного обліку на рахунках власного капіталу для своєчасного отримання достовірної інформації;
- правильне відображення у регістрах обліку і звітності операцій з власним капіталом.

Під час організації обліку власного капіталу слід враховувати такі чинники, зокрема, форму власності, організаційно-правову форму господарювання, кількість засновників.

Для узагальнення інформації про стан і рух коштів власного капіталу призначені рахунки четвертого класу Плану рахунків [2] та Інструкції про застосування плану рахунків [1], зокрема такі як: 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал», 41 «Капітал у дооцінках», 42 «Додатковий капітал», 43 «Резервний капітал», 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 45 «Вилучений капітал», 46 «Неоплачений капітал», 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», 49 «Страхові резерви».

Первинними документами операцій власного капіталу є: бухгалтерська довідка, акт-приймання передачі основних засобів, видатковий касовий ордер, прибутковий касовий ордер, виписка банку, акт про приймання матеріалів, накладна та регістрами є: відомості 7.1 «Додатковий капітал», 7.2 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», 7.3 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів», Журнал № 7, Журнал-Головна книга.

Формами фінансової звітності, у яких відображається інформація про стан та зміни у власному капіталі підприємства є: Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про власний капітал, Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) та Примітки до фінансової звітності, регламентовані НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Розмір власного капіталу може змінюватись за таких причин: дооцінка (уцінка) необоротних активів та фінансових інструментів; накопичення курсових різниць; виплата дивідендів; спрямування прибутку та внески до зареєстрованого капіталу; відрахування до резервного капіталу; погашення заборгованості з капіталу; викуп акцій

(часток) ; перепродаж викуплених акцій; вилучення частки в капіталі. виправлення помилок; зміна облікової політики.

Інформація щодо змін у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду наводиться у Звіті про власний капітал. У графах звіту про власний капітал, призначених для наведення складових власного капіталу, зазначаються показники, наведені у розділі І «Власний капітал» балансу.

Суми виплат власникам (дивіденди), дані про спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу та відрахування до резервного капіталу наводяться у статтях розділу «Розподіл прибутку». Емісійний дохід, вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно за національними положеннями (стандартами) відображаються у складі власного капіталу відображають у статті «Додатковий капітал».

Отже, накопичені курсові різниці відображаються у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід).

У балансі власний капітал відображається у першому розділі пасиву «Власний капітал» та його сума залежить від оцінки активів та зобов’язань.

Найбільш повно наявність та зміни у власному капіталі представлено у Звіті про власний капітал.

Для відображення інформації про власний капітал в бухгалтерському обліку використовуються рахунки IV класу. складання фінансової звітності є завершальним етапом бухгалтерського обліку.

На сьогодні проблема формування капіталу особливо загострюється, оскільки має місце неврегульованість питання відповідальності власників за своїми зобов’язаннями перед кредиторами, незахищеність акціонерів від шахрайства на ринку цінних паперів та відсутність ринку власників корпоративних прав.

Висновки. Для потреб бухгалтерського обліку власний капітал доцільно визначати згідно п.3 НП(С)БО №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» та класифікувати згідно Плану рахунків [2] та Інструкції про застосування плану рахунків [1], зокрема за 4 класом «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».

Ключові слова: власний капітал, статутний капітал, зобов'язання, джерела підприємства, облік.

ЛІТЕРАТУРА

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 №291.
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджений наказом МФУ від 30.11.99 № 291.